

ผู้ที่ไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายจะอ้างว่าเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายได้หรือไม่

จัดทำโดย นางสาววรรณพร เตือนวีระเดช พนักงานคดีปกครองปฏิบัติการ

กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร

สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

ในการที่จะนำข้อพิพาทอันเกิดจากหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายมาฟ้องต่อศาลปกครองได้นั้น ผู้ฟ้องคดีจะต้องเป็นผู้ที่ได้รับ ความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำ หรืองดเว้นการกระทำของหน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เป็นเหตุแห่งการฟ้องคดีนั้น ตามนัยมาตรา ๔๒ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ สำหรับกรณีของผู้ที่ไม่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมายหรือฝ่าฝืนกฎหมายจะอ้างว่าตนเป็นผู้ที่ได้รับ ความเดือดร้อนหรือเสียหายที่จะนำคดีมาสู่ศาลปกครองได้หรือไม่ คำสั่งศาลปกครองสูงสุดที่ ๑๐๑/๒๕๕๓ ได้วางหลักในเรื่องนี้ไว้ดังนี้

กรณีนี้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเป็นผู้ทำการค้าในแผงค้าของตลาดนัดกรุงเทพมหานคร (ตลาดนัดจตุจักร) อ้างว่า ได้รับความเดือดร้อนเสียหายจากการที่ผู้ถูกฟ้องคดีซึ่งเป็นผู้อำนวยการ ตลาดนัดกรุงเทพมหานครไม่ยอมให้เข้าทำการค้าในแผงค้าของตลาดนัดกรุงเทพมหานครทั้งๆ ที่ ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้เข้าไปทำการค้าในบริเวณดังกล่าวตั้งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๒ แต่เป็นการทำการค้า โดยการชำระค่าปรับให้กับกรุงเทพมหานครในความผิดฐานปรุงอาหารขายหรือจำหน่ายสินค้า บนถนนหรือในสถานสาธารณะซึ่งไม่ได้ประกาศเป็นจุดผ่อนผัน อีกทั้งผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ได้อ้างว่า ผู้ถูกฟ้องคดีได้นำพื้นที่นั้นไปก่อสร้างอาคารแล้วให้ผู้อื่นใช้ประโยชน์แทน ทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ไม่มีที่ประกอบอาชีพหรือไม่ได้ทำการค้าดังเดิม ขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งห้ามมิให้ ผู้ถูกฟ้องคดีกระทำการอันใดอันเป็นการขัดขวางมิให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เข้าไปทำการค้าในแผงค้าได้ ดังเดิม กรณีจึงเป็นคดีพิพาทตามมาตรา ๙ วรรคหนึ่ง (๑) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครอง และวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒

เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เป็นผู้ที่เข้าไปทำการค้าในบริเวณ ตลาดนัดกรุงเทพมหานครที่พิพาทโดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายมาโดยตลอด แม้เจ้าหน้าที่ ของกรุงเทพมหานครหรือผู้ถูกฟ้องคดีจะยินยอมให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ เข้าไปทำการค้าในบริเวณนั้น ตลอดมาเป็นเวลานานก็ไม่มีผลที่จะทำให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ ซึ่งเข้าทำการค้าโดยผิดกฎหมายนั้น เกิดสิทธิที่จะเข้าไปทำหน้าที่ในที่นั้นๆ ได้โดยชอบแต่ประการใด ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงมิใช่ผู้ที่ได้รับ ความเดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการกระทำ ของผู้ถูกฟ้องคดีตามมาตรา ๔๒ วรรคหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณา คดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่จะมีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลปกครองได้ ส่วนข้ออุทธรณ์ที่ว่าผู้ถูกฟ้องคดี ละเลยหรือละเว้นหรือเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากการไม่ทำการสำรวจแผงค้าของผู้ฟ้องคดี

เป็นเหตุให้ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ สรรวจการเป็นผู้ค้าในแผงไก่ชนในตลาดนัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งจะเห็นได้ว่าข้อเท็จจริงนี้มิได้มีการยกขึ้นว่ากันมาแล้วโดยชอบในศาลปกครองชั้นต้น ผู้ฟ้องคดีที่ ๒ จึงมีอายุยกข้อเท็จจริงนี้ขึ้นกล่าวอ้างในชั้นอุทธรณ์ได้ตามข้อ ๑๐๑ วรรคสองแห่งระเบียบของที่ประชุมใหญ่ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. ๒๕๔๓

จากคดีดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ในกรณีเช่นว่านี้บุคคลที่จะอ้างว่าเป็นผู้เดือดร้อนหรือเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายที่สามารถนำคดีมาฟ้องต่อศาลปกครองได้ต้องเป็นบุคคลที่มีสิทธิโดยชอบด้วยกฎหมาย ทั้งจะอ้างว่าเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมและขัดต่อหลักความเสมอภาคหรือความเท่าเทียมกันไม่ได้
